

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ОФІСНОГО ПРОСТОРУ

О. І. КОВАЛЬЧУК

(Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»)

Анотація. *Мета статті* полягає в дослідженні сучасних концепцій організації офісного простору. **Методика дослідження.** *Вирішення поставлених у статті завдань здійснено за допомогою таких загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: аналізу та синтезу, систематизації та узагальнення, діалектичного підходу.* **Результати.** *У статті проведено аналіз різних традиційних і сучасних концепцій організації офісного простору, виділено їх переваги й недоліки.* **Практична значущість результатів дослідження.** *У результаті аналізу основних концепцій виділено основні особливості сучасного планування робочих місць. Також результати дослідження показали, що в Україні тенденції суттєво відрізняються від світових, більшість компаній приділяють недостатньо уваги плануванню офісного простору.*

Ключові слова: *організація офісного простору, концепції організації офісного простору, планування офісного простору, робоче місце, умови праці, психодизайн, продуктивність праці.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Очевидним є той факт, що організація офісного простору безпосередньо впливає на продуктивність праці всіх працівників офісу. Постійне відволікання колег, високий рівень шуму й погані умови кондиціонування призводять до зниження продуктивності праці, а ергономічні меблі, професійне планування робочого простору та сприятливий клімат у колективі, навпаки, підвищують продуктивність праці. З огляду на помітний вплив організації робочого місця на продуктивність праці, керівники й менеджери все більше уваги приділяють професійній організації офісного простору. У результаті виникає конфлікт між прагненням підвищити продуктивність праці та прагненням зекономити на оренді офісу та організації офісного простору. Це часто призводить до недостатнього інвестування у професійну організацію офісного простору, оскільки вигоди від економії коштів на оренді й організації офісного простору виявляються відразу, а зростання продуктивності відбуваються з часом, після адаптації працівників до нових умов роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як показує практика, дослідженням даної тематики займаються переважно фахівці таких всесвітньо відомих виробників офісних меблів, як Steelcase [10], Herman Miller [5], Haworth [8], які тісно співпрацюють із науково-дослідними інститутами, інвестуючи кошти в їх дослідження. В Україні такий досвід переймають дилери цих компаній. Увагу даному питанню приділяє також С. В. Шевчук під час дослідження проблем управління сучасним офісом [3]. Проте ці дослідження акцентують увагу переважно на різних аспектах організації офісного простору, а не досліджують і порівнюють різні форми для виявлення найбільш ефективних.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження основних форм організації офісного простору та виявлення серед них найбільш ефективних.

Відповідно до мети було поставлено такі завдання:

- проаналізувати основні концепції організації офісного простору;
- виділити основні переваги й недоліки кожної концепції;
- дослідити основні тенденції в організації офісного простору в Україні та світі.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Ефективність організації офісного простору визначається таким двома компонентами, як ергономіка робочого місця та раціональне планування офісного простору загалом, тобто якістю офісних меблів, їх просторовим розміщенням, забезпеченістю необхідним технічним обладнанням і дизайном офісу [2].

Ергономіка нині є цілісною науковою дисципліною, яка передбачає вивчення взаємодії людини й навколишнього середовища, а офісна ергономіка охоплює різні аспекти взаємодії «людина-робота». Зокрема, вона розглядає, як має бути організоване робоче місце працівника: вимоги до робочого крісла та його налаштувань; вимоги до робочого стола й розташування на ньому різних предметів, які працівник використовує у процесі роботи тощо. Ергономіка покликана сприяти зростанню продуктивності праці й забезпечувати комфортні та безпечні для здоров'я умови праці.

В основі організації простору лежать принципи адаптації інтер'єрів, архітектурних і ландшафтних форм під конкретну людину, її психологічні особливості й потреби, які розробляються новою наукою – психодизайном. Згідно з цією галуззю знань, оточення здатне стимулювати й руйнувати, налаштовувати на успіх, спокій чи активність, знімати та поглиблювати внутрішні проблеми людини, сім'ї, колективу, активізувати творчий процес, впливати на продажі. Психологічний дизайн є комплексним підходом, що розглядає людину та її життєвий простір як цілісну систему, розвиток якої здійснюється згідно з визначеними закономірностями та яка впливає на всі аспекти життя людини. Якщо під час організації робочого місця зважають на ці закономірності, то в такому випадку створюються найкращі умови для досягнення успіху, гармонії з оточенням тощо [1].

Отже, для кожного працівника необхідний індивідуальний підхід, що практично неможливо, оскільки це вимагає багато часу й зусиль. Крім того, завжди існує ризик того, що людина може звільнитися в будь-який момент. Тому під час планування та дизайну офісу переважно враховують не конкретні особливості кожного працівника, а особливості сфери діяльності

компанії, особливості режиму роботи, переважання індивідуальної чи командної роботи, взаємодію між підрозділами та багато інших факторів, які формують особливості діяльності офісу як цілісної системи. Тобто для кожної фірми офісний простір необхідно організувати індивідуально, враховуючи максимальну кількість факторів, які впливають на роботу працівників даного офісу.

Нині існують три основних підходи до організації офісного простору: американський, європейський та японський.

Американський підхід характеризується використанням так званого «відкритого плану» (open plan), коли простір максимально відкритий, де площа структурується за рахунок меблів і перегородок. За такого планування окремі кімнати передбачені лише для керівників.

Цей стиль зародився ще у 30-ті рр. ХХ ст., після Великої депресії, згодом отримав назву «Манхеттен» або «Уолл-Стріт» згідно з найбільшими діловими районами Нью-Йорка. Він якнайкраще відповідає діловому стилю життя більшості американців, які цінують час і повністю віддають його праці [3, с.14].

Він став результатом прагнення великих корпорацій удосконалити техніку виробництва й методи праці, що призвело до появи нового способу організації офісного простору та варіанта розсадження працівників. Дизайнери компаній створили світлі, просторі й водночас аскетичні проекти робочих приміщень із мінімумом меблів, активним використанням корпоративних кольорів і логотипів. Декор був відсутній, за винятком сучасного живопису та кімнатних рослин.

Поступово цей стиль набув поширення в усьому світі, що було пов'язано з бажанням добитися такого ж комерційного успіху, як компанії, які його розробили. Однак, під час спроб відтворити стиль, упускались значні деталі, у результаті чого початкова ідея перетворилась у сукупність «спільних місць» із виділенням окремих кабінетів навіть для дрібних керівників, а також була характерна невиразна палітра кольорів.

Європейському підходу до організації офісного простору, як і американському, характерна наявність відкритого простору. Проте, крім відкритого плану, в офісі можуть бути багато ізольованих кімнат, які призначені для переговорів тощо. Для такого офісу не так

важливо відповідати вимогам функціональності, його не можна назвати аскетичним. У такому приміщенні, зазвичай, достатньо багато меблів, присутні елементи декору: антикваріат, живопис, кераміка. Прагнення до краси зумовлене сильним впливом на формування європейського стилю італійських меблярів, які завжди відрізнялись любов'ю до зовнішніх ефектів. Достатньо часто в офісі, оформленому в європейському стилі, можна зустріти меблі з металевими деталями.

Існують підвиди європейського офісу, які визначаються країнами-виробниками меблів: німецький, скандинавський, італійський та ін. Для кожного з них характерні свої особливості: скандинавський стиль відрізняється переважанням світлих теплих кольорів та екологічних матеріалів; німецький – великою увагою до ергономіки крісел та столів; італійський – продуманістю деталей і поєднанням декількох матеріалів в одній моделі.

Під час використання японського підходу до оформлення офісу особлива увага приділяється функціональності, а також чітко вибудованій офісній ієрархії. Відкритий простір використовується достатньо активно, але японські дизайнери намагаються максимально корисно використовувати кожен сантиметр площі. Для кожного працівника виділяється рівно стільки місця, скільки йому передбачено згідно з його посадою в компанії. Принцип розсадження такий: керівник відділу сідає спиною до вікна чи стіни, а обличчям до нього сідають його підлеглі. Перегородки не передбачаються, керівнику нічого не повинно заважати контролювати підлеглих [1].

З огляду на різні підходи до організації офісного простору, виокремлюють такі основні типи планування офісів:

1. Відкритий простір («open space»), який покликаний сприяти спілкуванню між колегами, обговоренню нової інформації чи колективному вирішенню проблем. Такий тип планування є найбільш економічним, оскільки дозволяє зменшити обсяги необхідної площі приміщення.

2. Кабінетний, який передбачає розсадження працівників по кабінетах, розрахованих на 1-2 чи 3 й більше особи. Це дозволяє забезпечити низький рівень шуму й високий рівень сконцентрованості на своїй роботі, але, у той же час, зменшує ступінь контролю зі сторони

керівництва та послаблює командний дух. Такий офіс є більш витратним, бо вимагає більших орендних платежів і зростання витрат на утримання приміщення.

3. Універсальний (комбінований), який передбачає поєднання переваг двох попередніх типів і є найбільш сучасним та актуальним.

Для дослідження і виявлення переваг кожного з них розглянемо різноманітні дослідження щодо зростання продуктивності праці в результаті професійного планування офісного простору, задоволеності працівників своїм робочим місцем і визначальними факторами формування цієї задоволеності.

Експерти Інституту інтегральних схем товариства Фраунхофера провели дослідження «Як має виглядати ідеальний офіс XXI ст.», у якому взяли участь близько 700 респондентів, зайнятих у різних сегментах ринку. Як виявилось, у якості критеріїв для оцінки офісу люди найчастіше використовують такі категорії: світло, простір, якість повітря і якість меблів. Значно менше значення надається матеріалам, із яких зроблено саму будівлю. Крім того, дослідники виявили, що опитані надають перевагу використанню в дизайні високоякісних матеріалів або хоча б таких, які створюють враження якісних матеріалів. Щодо кольору, дослідники дійшли висновку, що працівники надають перевагу не відтінкам сірого й чорно-білій гамі, а яскравій палітрі, яка створює позитивний настрій і «заряджає» енергією [1].

Увагу експертів привернув той факт, що основна частина не хотіла б працювати в окремому кабінеті, а надала б перевагу відкритому простору, розділеному на зони скляними перегородками. Що стосується сімейних фотографій, улюблених кольорів і сувенірів на робочому столі, то їх не включили у список речей, життєво необхідних для комфортного перебування в офісі. Тобто популярність стилю homeoffice («одомашнений офіс») серед дизайну сучасних корпоративних інтер'єрів відображає, у першу чергу, бажання роботодавця прив'язати працівника до компанії на довго.

Ще одне дослідження у сфері планування офісного простору було проведено у 2013 р. Університетом м. Сідней на основі даних Центру будівництва (рис. 1). Воно показало, що приблизно 10 % працівників не задоволені своїм робочим місцем. При цьому найбільше незадоволення

спостерігалось за такими критеріями, як конфіденційність розмови, візуальний простір, рівень шуму, температура та якість повітря.

Якщо порівнювати різні способи планування офісного простору, то з рис. 1 видно, що найбільш незадоволеними виявилися працівники, які працюють у «кубіках» із високи-

ми або низькими перегородками. Найбільше задоволені працівники у приватних і спільних кабінетах.

У ході даного дослідження було також проаналізовано фактори, які найбільше впливають на задоволеність працівником офісом, у якому він працює (рис. 2).

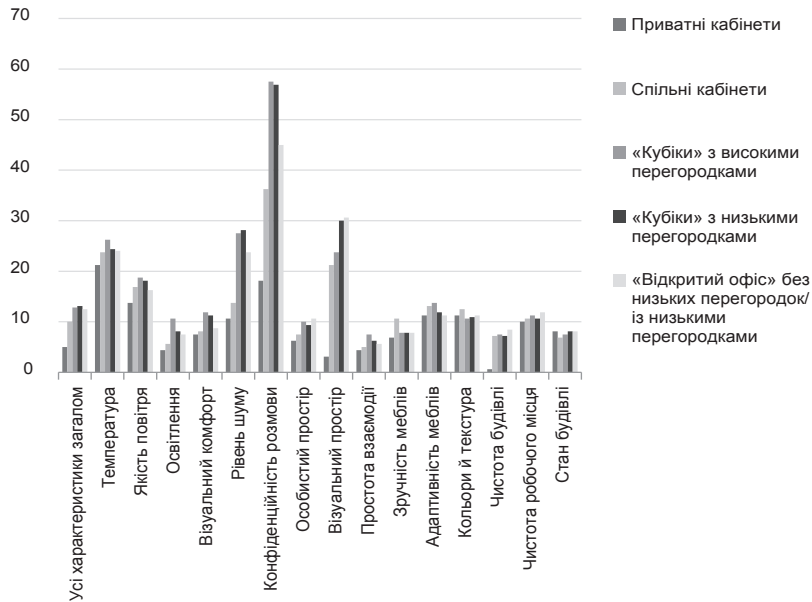

Рис. 1. Рівень незадоволеності працівників робочим місцем, % [7]

Як показало дослідження, найважливішим фактором для всіх працівників є особистий простір, значення якого майже вдвічі переви-

щує значення інших показників. Найменш важливими виявилися чистота будівлі та чистота безпосередньо робочого місця.

Рис. 2. Фактори, які визначають комфортність офісу для працівників [7]

Цікавим є той факт, що для працівників, які мають приватний кабінет, значно важливішими, ніж для інших працівників, є простота взаємодії, зручність меблів і майже неважлива адаптивність меблів.

Це свідчить про те, що для спілкування з колегами їм необхідно витратити більше зусиль, а також про те, що в них є більше простору для розміщення необхідних меблів.

Однак зростання задоволення робочим місцем за рахунок простоти спілкування у «відкритому» офісі є меншим, ніж негативний вплив шуму та відсутності приватності.

Проте, згідно з дослідженням Томаса Алена, частота спілкування працівників, що стосується науково-дослідних робіт, спадає експоненціально відповідно до відстані між робочими місцями. Учений виявив, що навіть якщо дослідники знаходилися в одній будівлі, але на різних поверхах, вони майже ніколи не спілкувалися [4].

Тому Томас Алєн поставив під сумнів думку, що зростання задоволення від робочого місця за рахунок простоти спілкування у «відкритому» офісі є меншим, ніж негативний вплив шуму та відсутності приватності.

Свого часу для вирішення даного питання була придумана система «кубіків», коли кожен працівник має свій особистий простір, обмежений високими перегородками. Проте вона проблему не вирішила, оскільки, як уже зазначалося, працівники вважають «кубіки» найменш комфортним місцем роботи.

Наприклад, компанія GlaxoSmithKline змінила «кубіки» на «відкритий офіс», і кількість електронних листів зменшилася на 50 % водночас зі зростанням швидкості прийняття рішень на 25 % за рахунок можливості неформальних зустрічей [6].

У даному випадку, у результаті порівняння недоліків і переваг, було виявлено, що переваги від зміни офісного планування перевищували недоліки.

З огляду на всі зазначені дослідження, слід зробити такі висновки:

1. Для зростання продуктивності праці необхідно використовувати індивідуальний підхід до планування офісного простору.

2. Система «кубіків» як один із видів універсального офісного планування є неефективною і не відповідає вимогам.

3. Розглянуті підходи до планування є недосконалими й неефективними навіть в умовах

індивідуального підходу до планування, тому вимагають дослідження основних форм планування офісного простору, зокрема інших видів універсального планування.

Згідно з дослідженнями компанії Steelcase, для 95,3 % працівників важливим є забезпечення тиші на робочому місці, що дозволяє сконцентрувати увагу, але більше 41 % із них не мають такої можливості [6].

Експерти Herman Miller зазначають, що багато керівників і спеціалістів надають перевагу приватним кабінетам, тому що їх наявність підкреслює статус працівників [9].

Проте тенденції свідчать, що все більше керівників проводять частину свого робочого часу у «відкритому» офісі. Це дозволяє їм краще розуміти проблеми працівників і сприяти їх вирішенню, у результаті, призводить до зростання продуктивності праці. Крім того, це дозволяє керівнику краще контролювати своїх працівників.

Оскільки виробники офісних меблів зацікавлені у зростанні продажів продукції, то вони інвестують багато коштів у розробки нових продуктів, які б відповідали останнім тенденціям дизайну. Найпотужніші з них вкладають кошти також у розробку інноваційних концепцій планування офісного простору.

Зокрема, компанія Haworth розробила концепцію «Organic Workspace», компанія «Steelcase» відповідно «Wellbeing», а компанія «Herman Miller» – «Living office». Для розробки кожної концепції аналізувалися тенденції зміни основних факторів, які впливають на ефективне планування офісного простору. Зокрема, розробники концепції «Living office» розглядали основні зміни в управлінні компаніями, зміни засобів праці, безпосередньо зміни робочого місця й основні види діяльності (як індивідуальні, так і колективні).

У результаті аналізу вищезазначених концепцій, можна виділити основні особливості сучасного планування робочих місць:

- використання універсального (комбінованого) типу планування;
- гнучкість концепцій (велика кількість варіантів розділення простору (зон);
- урахування видів діяльності працівників;
- урахування особливостей системи менеджменту компанії;
- урахування рівня технічних засобів, які застосовуються компанією;

- урахування особливостей психодизайну;
- функціональність і практичність;
- урахування результатів досліджень ступеня задоволеності працівників.

Отже, дані концепції дозволяють нейтралізувати недоліки або зменшити їх негативний вплив і водночас підвищити ефективність праці працівників. При цьому таке планування дозволяє оптимізувати площу, вона, звичайно, більша, ніж під час планування типу «відкритий офіс», проте менше, ніж за кабінетної системи й дозволяє працівникам змінювати обстановку та краще адаптуватися до виконуваних завдань (як індивідуальних, так і командних).

В Україні тенденції суттєво відрізняються від світових. У результаті опитування архітекторів, дизайнерів та менеджерів українських компаній, які мають досвід роботи у сфері планування офісного простору, а також реалізованих проектів цих компаній, можна виділити дві групи компаній:

- міжнародні компанії та передові українські компанії;
- інші компанії.

Для першої групи характерні такі риси: орієнтація на тип організації офісного простору, який використовується головним офісом компанії; замовлення індивідуальної дизайн-концепції, яка включає професійне планування офісного приміщення; закупівля якісних ергономічних меблів; високий рівень технічного оснащення; постійний контроль за умовами офісу (температура, вентиляція, вологість повітря тощо).

Особливості другої групи: самостійна організація офісного простору; відсутність цілісної дизайн-концепції, самостійне планування офісного приміщення; закупівля дешевих і не завжди якісних меблів; низький рівень технічного оснащення; відсутність регулярного контролю за умовами офісу (температура, вентиляція, вологість повітря тощо).

Результати опитування показали, що українські експерти найважливіші фактори, які впливають на вибір типу планування офісного простору, і ступінь їх важливості визначають так:

- тип планування головного офісу компанії – 45 %;
- обсяги фінансування – 25 %;
- площа приміщення – 15 %;
- тип планування, який застосовувався в

даному приміщенні раніше, – 10 %;

- інші фактори – 5 %.

Виходячи з даних і вищенаведених досліджень, важко визначити, яка форма організації офісного простору є найбільш ефективною, оскільки різні дослідження цього питання дають різні результати. Це зумовлено переважно національними особливостями й менталітетом, які впливають на відчуття людиною комфорту. Так, для українців і багатьох інших вихідців постсоціалістичних країн найбільш звично працювати за кабінетної системи, їм важко адаптуватися до великого просторого офісу. Для американців, які вже звикли до таких офісів, кабінети є незвичними, їм не вистачає простоти та зручності спілкування з колегами. Тобто історія планування й облаштування офісів впливає на формування в людей свого образу ідеального офісу.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямку. У результаті дослідження практики організації офісного простору було виявлено, що система «кубіків», яка була придумана як компромісний варіант між «відкритим простором» і кабінетною системою, показала свою неефективність. Традиційні підходи до планування офісного простору демонструють недосконалість і неефективність навіть в умовах індивідуального підходу до планування, тому вимагають дослідження і впровадження більш сучасних концепцій планування офісного простору, зокрема інших видів універсального планування.

У результаті аналізу основних концепцій, розроблених провідними виробниками офісних меблів, було виділено такі основні особливості сучасного планування робочих місць, як використання універсального типу планування, гнучкість концепцій, урахування видів діяльності працівників, особливостей системи менеджменту компанії, рівня технічних засобів, які застосовуються компанією, особливостей психодизайну, забезпечення функціональності та практичності, урахування результатів досліджень ступеня задоволеності працівників.

Результати дослідження показали, що в Україні тенденції суттєво відрізняються від світових. Організація офісного простору в міжнародних компаніях і великих високорозвинених українських компаніях принципово від-

різняється у порівнянні з іншими компаніями. Для першої групи характерним є професійне планування офісу, друга група економить на якісній організації офісу. Тому дана тема потребує подальшого дослідження, зокрема більш детального вивчення різних видів універсального планування і рекомендацій щодо умов їх використання, аналізу гнучкості різних концепцій та впливу використання різних принципів психодизайну на продуктивність праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Психологический дизайн офисного пространства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.c-culture.ru/read/article/146096> (дата звернення: 11.08.16). – Назва з екрана.
2. Рыбченкова Т. В. Рациональная организация офисного пространства [Електронний ресурс] / Т. В. Рыбченкова. – Режим доступу: http://spbibm.ru/pages/publikacii/racionalnaya_organizaciya_ofisnogo_prostranstva/ (дата звернення: 13.08.16). – Назва з екрана.
3. Шевчук С. П. Управління сучасним офісом (офіс-менеджмент) : навч. посіб. / С. П. Шевчук, В. А. Скороходов, В. М. Жуковська – Київ : «Видавничий дім «Професіонал», 2010. – 184 с.
4. Fayard A.-L. Who Moved My Cube? / A.-L. Fayard, J. Weeks [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hbr.org/2011/07/who-moved-my-cube> (дата звернення: 13.08.16). – Назва з екрана.
5. Living Office: Welcome to Living Office [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hermanmiller.com/living-office.html> (дата звернення: 12.08.16). – Назва з екрана.
6. Mullany A. How To Create An Open Office That Is More Awesome For Both Introverts And Extroverts / A. Mullany [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fastcompany.com/3021206/dialed/how-to-create-an-open-office-that-is-more-awesome-for-both-introverts-and-extroverts> (дата звернення: 12.08.16). – Назва з екрана.
7. Schwartz A. You're Not Alone: Most People Hate Open Offices / A. Schwartz [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fastcoexist.com/3021713/youre-not-alone-most-people-hate-open-offices> (дата звернення: 11.08.16). – Назва з екрана.
8. Organic Workspace [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.haworth.com/research/research-topics/organic-workspaces> (дата звернення: 11.08.16). – Назва з екрана.
9. The Private-to-Open Spectrum [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.hermanmiller.com/content/dam/hermanmiller/documents/research_summaries/wp_Private_to_Open.pdf (дата звернення: 12.08.16). – Назва з екрана.
10. Wellbeing Thought Starters: Application Concepts [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://360.steelcase.com/articles/wellbeing-thought-starters-application-concepts/> (дата звернення: 13.08.16). – Назва з екрана.

REFERENCES

1. Psihologicheskij dizajn ofisnogo prostranstva [Psychological design office space]. (n.d.). <http://www.c-culture.ru/read/article/146096>. Retrieved from <http://www.c-culture.ru/read/article/146096> (accessed 11 August 2016) [in Russian].
2. Rybchenkova, T. V. Racional'naja organizacija ofisnogo prostranstva [Rational organization of office space]. Retrieved from http://spbibm.ru/pages/publikacii/racionalnaya_organizaciya_ofisnogo_prostranstva/ (accessed 13 August 2016) [in Russian].
3. Shevchuk, S. P., Skorokhodov, V. A. & Zhukovska, V. M. (2010). *Upravlinnia suchasnym ofisom (ofis-menedzhment) (Modern office management (office management))*. Kyiv: «Vydavnychiy dim «Profesional» [in Ukrainian].
4. Fayard A.-L., Weeks, J. (2011). *Who Moved*

- My Cube?* Retrieved from <http://hbr.org/2011/07/who-moved-my-cube> (accessed 13 August 2016).
5. Living Office: Welcome to Living Office. (n.d.). <http://www.hermanmiller.com/living-office.html>. Retrieved from <http://www.hermanmiller.com/living-office.html> (accessed 12 August 2016).
 6. Mullany A. How To Create An Open Office That Is More Awesome For Both Introverts And Extroverts. Retrieved from <http://www.fastcompany.com/3021206/dialed/how-to-create-an-open-office-that-is-more-awesome-for-both-introverts-and-extroverts> (accessed 12 August 2016).
 7. Schwartz, A. You're Not Alone: Most People Hate Open Offices. Retrieved from <http://www.fastcoexist.com/3021713/youre-not-alone-most-people-hate-open-offices> (accessed 11 August 2016).
 8. Organic Workspace. (n.d.). <http://www.haworth.com/research/research-topics/organic-workspaces>. Retrieved from <http://www.haworth.com/research/research-topics/organic-workspaces> (accessed 11 August 2016)
 9. The Private-to-Open Spectrum (n.d.). http://www.hermanmiller.com/content/dam/hermanmiller/documents/research_summaries/wp_Private_to_Open.pdf. Retrieved from http://www.hermanmiller.com/content/dam/hermanmiller/documents/research_summaries/wp_Private_to_Open.pdf (accessed 12 August 2016)
 10. Wellbeing Thought Starters: Application Concepts. (n.d.). <http://360.steelcase.com/articles/wellbeing-thought-starters-application-concepts/>. Retrieved from <http://360.steelcase.com/articles/wellbeing-thought-starters-application-concepts/> (accessed 13 August 2016)

О. И. Ковальчук (Государственное высшее учебное заведение «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана»). **Современные концепции организации офисного пространства.**

Аннотация. Цель статьи заключается в исследовании современных концепций организации офисного пространства. **Методика исследования.** Решение поставленных в статье задач осуществлено с помощью таких общенаучных и специальных методов исследования: анализа и синтеза, систематизации и обобщения, диалектического подхода. **Результаты.** В статье проведен анализ различных традиционных и современных концепций организации офисного пространства, выделено их преимущества и недостатки. **Практическая значимость результатов исследования.** В результате анализа основных концепций были выделены основные особенности современной планировки рабочих мест. Также результаты исследования показали, что в Украине тенденции существенно отличаются от мировых, большинство компаний уделяют недостаточно внимания планированию офисного пространства.

Ключевые слова: организация офисного пространства, концепции организации офисного пространства, планирование офисного пространства, рабочее место, условия труда, психодизайн, производительность труда.

О. Kovalchuk (Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman). **Modern concepts of office space planning.**

Summary. The purpose of the article is to study the concepts of modern office space. **Methodology of research.** The solution of these problems in an article carried by such scientific and special research methods: analysis and synthesis, generalization and systematization, the dialectical approach. **Findings.** The article analyzes the various traditional and modern organizational design concepts, their advantages and disadvantages. **Practical value.** An analysis of the basic concepts showed the main features of modern office space planning. In addition, results showed that trends in Ukraine significantly differ from the world trends; most companies are paying enough attention to office space planning.

Keywords: organizational design, concept of office design, office space planning, workplace, working conditions, psychodesign; productivity.

Надійшло до редакції 18 серпня 2016 року.